

ELŐTERJESZTÉS

Nagycenk Nagyközségi Önkormányzat és szervei 2013. évi költségvetési koncepciója

Tisztelt Képviselő-testület!

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 24. § (1) bekezdése értelmében a jegyző által összeállított, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek.

Az Áht. végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Ámr.) 26. § (1) szerint a jegyző a helyi önkormányzat költségvetési koncepcióját a tervezett bevételek, a kötelezettségvállalások és más fizetési kötelezettségek, és a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat figyelembevételével állítja össze.

A Kormány az év közepén terjesztette a parlament elé Magyarország 2013. évi költségvetési törvényének tervezetét, melynek elfogadása még nem történt meg, és módosítására újabb és újabb indítványt nyújtanak be, mint kormánypárti, mint ellenzéki képviselők. Arról is döntés született már, hogy a nemzetközi gazdasági hatások – és elvárások - miatt a tervezetet ismételen felül kellett vizsgálni, így annak végleges elfogadása nem várható a jelen előterjesztés megtárgyalásáig..

A koncepció összeállításához tehát alig-alig áll rendelkezésre megbízható segédanyag. Ami biztosnak látszik, hogy az önkormányzatokat érintő költségvetési előirányzatok – a feladat-elvonás arányának mértékét meghaladóan – csökkennek, és a támogatások feltételei is szigorodnak. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az előjelek szerint Európában egyedülállóan magas infláció, a jelentős áremelkedés is várható 2013. évben.

Mindenki előtt ismert, hogy az önkormányzatok többsége nagyon nehéz helyzetben van, fizetésképtelenségük, működési problémáik minden tekintetben teherként nehezeden az adott település lakosságára.

Nagycenk nagyközség önkormányzata ezzel ellentétben felelősségteljes gazdálkodással megőrizte a település fizetőképességét, és megalapozta annak lehetőségét, hogy a falu infrastruktúrájában, közösségi szolgáltatásaiban is előbbre léphessen.

A 2013. évi költségvetési koncepciót tehát úgy kellett elkészíteni, hogy semmit, vagy nagyon keveset tudunk a mindennapi életünket alapvetően befolyásoló átalakításokról, jogszabályok tucatja hiányzik, vagy hiányos és gyakorlatilag csak irányelveiben ismert az önkormányzatok finanszírozásának új rendszere.

Alkalmazkodnunk kell ahhoz a nehezen követhető és kiszámítható helyzethez, amely a világban zajló gazdasági folyamatokat illeti, és amelyet általános értelemben „válság” kifejezéssel jelzünk, és alkalmazkodnunk kell a nemzeti társadalompolitikai intézkedések következményeihez is. Ebben a folyamatosan változó környezetben kell akként megalkotnunk majd a 2013-as költségvetésünket, hogy nagyobb törés nélkül átvészelhessük a recesszió több évre is áthúzódó negatív hatásait.

Azok a megszorítások, amelyek a központi költségvetés hiányainak csökkentésére irányulnak, nem hagyják érintetlenül az önkormányzatunknak a településünk minden szegmensére hatással bíró tervezési számait. Meg kell értenünk először magunknak, ezt követően pedig meg kell értetnünk a lakossággal, hogy 2013. évtől az un. feladat-finanszírozás valójában egy központilag elgondolt irányszám alapján meghatározott, valószínűsíthetően szubjektív költségvetési támogatási rendszert jelent és ennek eredményeként szinte biztos, hogy kevesebb állami támogatásra számíthatunk. Tehát maradnak a helyi bevételek és minden a kiadásokat csökkentő intézkedés megtétele, valamint a gazdálkodás további szigorítása.

Ezért is célszerű döntés volt, hogy az önkormányzat nem kívánja visszavenni az iskola működtetését, az ebből származó esetleges megtakarítás már régóta esedékes és indokolt fejlesztésekre fordítható. Annak a forrásnak egy része, amit az önkormányzat éveken keresztül saját bevételeiből az iskola színvonalas működéséhez támogatásként biztosított, az oktatás állami kézbe kerülésével remélhetőleg – legalább részben - felszabadul és más, a település funkcionális, infrastrukturális elhasználódásának megállításához lesz felhasználható.

Ugyancsak szükségszerű óvatosság a helyi adóbevételek növelésének elhatározása, melyre – 2013-ra vonatkozóan – az adórendeletek csak 2012. december 2-áig történő kihirdetése esetén van lehetőség. Ennek elmulasztása esetén az önkormányzati saját bevételek az adóbevételek révén 2013-ban legfeljebb új adó bevezetésével növelhetők.

Településünk földrajzi elhelyezkedése – Ausztria közelsége – miatt egyre vonzóbb lehet az ország más részeiből betelepülők számára. Ennek vannak előnyei és hátrányai is, de a várhatóan fokozódó lakás, lakótelek igény kielégítésére az önkormányzatnak fel kell készülnie.

E szempontból részben szerencsés helyzetbe vagyunk, a településen az önkormányzat és más tulajdonosok is rendelkeznek beépíthető területek tulajdonjogával. E területek infrastrukturális ellátottsága – a Széchenyi Village telkei kivételével – azonban hiányos. Ugyanezen okból nem lehetünk sikeresek a gazdasági övezeteink hasznosításában sem. Rendkívül fontos tehát, hogy a beépíthető területek alapközművekkel történő ellátása fokozatosan megtörténjen.

Nem vitatható, hogy a már beépített területeken is szükséges az út-, járda-, közterületek, a közvilágítás korszerűsítése. Kiemelt helyet kell, hogy elfoglaljon gondolkodásunkban a helyi környezetszennyezés problémája, az illegális szemétkerítés megakadályozása, a környezetet kevésbé terhelő hulladékkezelés megteremtése, és számos más fontos feladat.

A Fertőboz, és Pereszteg községek önkormányzataival megalakítandó közös hivatal székhelye Nagycenken lesz. E kitüntetett helyzet az önkormányzatra az állam, a társönkormányzatok irányába fokozott felelősséget is jelent, melynek gazdasági kihatásai még nem mérhetők. A közös hivatal dolgozóinak illetményrendszerét egységesíteni szükséges, úgy, hogy a köztisztviselők jövedelme ne csökkenjen hanem valamelyest növekedjen. A közös hivatal költségvetését a társult önkormányzatok együttes ülésen fogadják el.

Az elvégzendő feladatok közül a prioritásokat élvező területek konkrét céljait – a Képviselő-testület 2011-2014. évi Gazdasági Programjára is alapozva - a koncepció nem nélkülözheti. Ilyenek a teljesség igénye nélkül:

- a Falumúzeum kialakításának megkezdése,
- a faluközpont (Községháza előtti terület) átépítése, felújítása,
- a Községháza felújításának elkezdése (tetőzet, szigetelés, ablakcsere, fűtőkorszerűsítés),
- az önkormányzati építőtelvek alapközművekkel ellátása, a 20 kV-os távvezeték áthelyeztetése,
- a zöldfelületek, sportpálya karbantartására kistraktor beszerzése,
- a község működőképességének legalább a jelenlegi szinten történő megtartása,
- az óvodai konyha elavult berendezéseinek (gáztűzhely, elektromos sütő) szükség szerinti cseréje, korszerűsítése,
- a környezetvédelem terén az új hulladékgyűjtési rendszer bevezetése, az illegális személtelrakások megelőzése,
- járda-, és útépítés, (korszerűsítés) prioritási sorrend alapján és középtávú terv szerint,
- külterületi önkormányzati tulajdonú dűlőutak karbantartása
- az országhatár menti pihenőterület és árvízi tó kialakítása,
- a Nagycenki Sportegyesület létesítmény fejlesztésének támogatása pályázati nyertessége esetén,

és még sorolhatnánk az évek óta forráshiány miatt elmaradt, vagy részben megvalósult fejlesztéseket.

Az Önkormányzat várható bevételei:

Jelenleg még nem ismert a központi költségvetés 2013. évi önkormányzati támogatás szerkezete és a hozzá rendelt előirányzat nagysága, ezért ezzel pillanatnyilag nem tudunk konkrétan tervezni. A feladatfinanszírozás viszont számos területen további kiadás-csökkentést prognosztizál és fog kényszerű módon előirányozni az önkormányzatok részére. A helyi közügyek ellátását 2013-tól az önkormányzatok jövedelemtermelő képességétől függő általános támogatás szolgálja. Ennek lényege, hogy a települési önkormányzatok az új önkormányzati törvényben meghatározott, célzott támogatással nem támogatott feladataihoz kapcsolódó elismerhető kiadás csökkentésre kerül a helyi bevételek meghatározott mértékével (a gépjárműadó önkormányzatnál maradó része, az iparüzési adó esetében az elvárt összeg, valamint az egyéb helyi adók összegének fele) és az ezt követően fennmaradó különbözethez biztosít a központi költségvetés támogatást.

A 2013. évi állami költségvetésre vonatkozó parlamenti előterjesztés szerint a helyi önkormányzatok feladataihoz 2013-ban a központi költségvetés mintegy 647 milliárd forinttal járul hozzá, mely a 2012. évi támogatás **62%-a**. A feladatellátás átvételével párhuzamosan az önkormányzati források közül kiszabályozásra kerül a helyben maradó személyi jövedelemadó 5 százalékpontja (a fennmaradó 3 százalékpont állami támogatással konvertálódik), kb. 49 millió forint, a gépjárműadó 40%-a (15%-nyi rész az általános támogatás egyik forrása lesz), ez mintegy 6,8 millió forint.

Az állami költségvetés tervezetéhez már számtalan, az előterjesztő által támogatott módosító indítványt nyújtottak be, végleges adatok legfeljebb a költségvetési törvény decemberi elfogadása után állnak rendelkezésünkre. Koncepcionálisan azonban az állami költségvetésből származó támogatási bevételek 2012. évi mértékéhez viszonyított mintegy 40 %-os csökkenésével számolhatunk.

Az önkormányzat több éve nem változtatott a helyi adók mértékén, tekintettel a lakosság és a helyi vállalkozások évek óta folyamatosan romló anyagi helyzetére. Még mindig jelentős mértékűnek tekintendő az adóhátralékosok száma és összecszerúsége annak ellenére, hogy folyamatos a kintlévőségek csökkenése.

Célszerű előirányozni az adóbevételek növelését, amely egyes adótételek mértékének emelésével, felderítéssel és a kintlévőségek csökkentésével érhető el. Ugyanakkor az adóteher növekedését enyhítheti az adószervezet átalakítása, a befektetett munkához viszonyítottan alacsony bevétel eredményező adó (pl. idegenforgalmi adó) megszüntetése, illetve a kedvezmények rendszerének átalakítása (pl.: a garázsok és a beépített területek adómentessé válhatnak).

A helyi adók közül legjelentősebb iparüzési adó, kivetésének új szabályai (% , leírható költségek stb.) az előterjesztés készítésekor még csak tervezetek szintjén ismertek. A koncepció elfogadása idején már részletesebb információval rendelkezünk, különös tekintettel arra, hogy helyi adórendeleteink módosítása akkorra remélhetőleg megtörténik. A módosításra vonatkozó előterjesztés kitér az egyes változatok esetén várható adóbevételre is.

Új adónemként bevezetésre kerülhet az úgynevezett közműadó, de az erre vonatkozó szabályok sem ismertek jelenleg. Az ebből várható bevétel még koncepcionálisan sem tervezhető.

Az önkormányzati üzleti ingatlanok értékesítése is eredményezhet bevétel növekedést, de jelentősen csak akkor, ha közművesítésük – legalább a közterületi gerincvezetékek szintjéig – megtörténik.

Ahhoz, hogy a település működtetését legalább a jelenlegi szinten tudjuk biztosítani, indokolt számot vetni a szükségességgel, amely a helyi rendeletekben vagy hasznosítási (bérleti, haszonbérleti) szerződésekben meghatározott **díjtételek szerény mértékű emelését** irányozza elő. Ez legfeljebb az infláció követésének terheit csökkentheti, de megszüntetni nem fogja. Ennek érdekében felül kell vizsgálni mindazon rendeleteket, amelyek a lakosságot, vagy az igénybe-vehető szolgáltatások díjtételeit tartalmazzák. Ugyancsak meg kell vizsgálni a hatályos szerződéseket az ellenszolgáltatások mértékének emelhetősége érdekében. A működési bevételeket az infláció mértékével arányosan indokolt emelni.

Ezek:

- bérbeadás (Tornacsarnok, önkormányzati lakások és területek),
- a közterület igénybevétele díja
- földhaszonbérleti díj felülvizsgálata (43/2011. (III.31.) Kt. hat.)
- saját konyha étkezési térítési díja,
- a költségvetési szerveknél használatban lévő fénymásoló gépek, faxok lakossági szolgáltatásba történő bevonását ki kell munkálni akként, hogy csekély mértékű bevételre tegyen szert az önkormányzat,

Az ingatlan értékesítés területén folyamatosan – legalább a település honlapján - hirdetni kell azokat az ingatlanokat, amelyek a vagyonrendeletben a forgalomképes (üzleti) vagyontárgyak körébe tartoznak és nélkülözhetők az önkormányzat számára.

A központi döntésektől függően kell majd, várhatóan év közben a közös önkormányzati hivatal létrehozásával, és egyéb szervezési intézkedésekkel összefüggésben további intézkedéseket tenni, amely érinteni fogja a 2013-as költségvetést, legalább is az első időszakban.

Összességében vélelmezhető, hogy az ellátandó feladatok forrásigénye nem áll arányban a központi finanszírozással. Az önkormányzatnak továbbra is jelentős forrásokat kellene biztosítani az igazgatási feladatok ellátásához.

Az Önkormányzat kiadásai és azok csökkentésének lehetőségei:

A költségvetési bevételi forrásoknak alapelvárásként hitel igénybevétele nélkül biztosítaniuk kell az önkormányzat, a közös önkormányzati hivatal és az óvoda működési költségeit, és lehetőséget kell nyújtania a szükségszerű fejlesztésekre. Az ezen felüli többlet szolgálhat célszerű további fejlesztésekre, az önkormányzati vagyon értékbeli és mennyiségi gyarapítására.

A közös hivatal személyi állományának létszámát a költségvetési törvényben meghatározott finanszírozási létszámnak (13 fő) megfelelően kell kialakítani azzal, hogy az év közben is alakítható legyen a finanszírozás mértékéhez és a feladatellátás elvárt minőségéhez. A dolgozói létszám a képzettségi előírásoknak megfelelő, és minőségi köztisztviselői munkára képes köztisztviselővel történő feltöltése nem felesleges pénzkidadás. Elsősorban az előírt képesítésű pénzügyes és egy kulturális rendezvények szervezésében jártas személy alkalmazása lenne célszerű, aki/k/ különböző pályázati anyagok készítésében is közre tudnak működni. Természetesen a megfelelő minőség megfelelő dotálást is igényel. Ezen felül az önkormányzat foglalkoztatásában lévő kiegészítő, közterület fenntartó stb. foglalkoztatottak, az óvoda közalkalmazottai díjazásának költségei terhelik a költségvetést. Az önkormányzati, hivatali dolgozók és a közalkalmazottak személyi juttatás és járulékai jövő évi tervezésénél indokolt legalább az inflációs hatást ellensúlyozó előirányzat emelés (mintegy 6-10 %).

A dologi kiadások terén egyrészt az árubeszerzésben és a szolgáltatások díjaiban várható emelkedést szükséges ellensúlyozni, a takarékoság továbbra is fontos követelmény. Ez mellett a közös hivatali munka segítése érdekében az informatikai eszközök korszerűsítését nagyobb léptékben kell megvalósítani.

A HÉSZ átfogó jellegű felülvizsgálata már halaszthatatlan szükségletként jelentkezik.

Folytatni kell a rossz műszaki állapotú járdák, bel- és külterületi utak karbantartását.

A fejlesztési kiadások előirányzatát a már tervbe vett fejlesztések (Falumúzeum, faluközpont, közművesítés tervezés és kivitelezés stb.) beszámításával, esetleg további pályázatokhoz szükséges saját forrás biztosításával kell tervezni. Keresni kell a forrásokat újabb utak szilárd burkolattal történő ellátására, járdaépítésre. Az önkormányzati lakótelkek közművesítését (víz- csatorna- villanyhálózat) a rendelkezésre álló források mértékében folytatni kell. El kell kezdeni az ipari területek közművesítésének tervezési előkészítését.

A kiadások csökkenése terén elsősorban az iskola működtetésének állami kézbe vétele jár jelentékeny hatással. Az pedagógusok és a szakmai munkát közvetlenül segítők állami alkalmazottak lesznek, és a taneszközöket is az állam biztosítja. Továbbra is az önkormányzat

fedezi az iskola üzemelési költségeit és a gyermekek étkeztetését, ez utóbbihoz állami támogatást kap.

A hivatali feladatok egy részének járási hivatalok általi átvétele csak vagyonszertést eredményezett, észlelhető kiadáscsökkentést nem. 2013. január elsejétől a járási hivatalokhoz kerül az ápolási díj, az időskorúak járadéka és az óvodáztatási támogatás kifizetése. Ezen összegek eddig is csak átfutottak a hivatalon.

Az önkormányzati hiteltartozások állam általi átvállalása esetén – ha az már 2013-ra vonatkozóan megtörténik, mintegy 4,5 millió forint tőketörlesztési és kamatfizetési kötelezettségtől mentesülünk.

Önkormányzatunk és a költségvetési szervek eddig is takarékos gazdálkodást folytattak, további kiadáscsökkentés minden bizonnyal a minőség rovására menne. Csak kis mértékben, elsősorban a közüzemi és egyéb szolgáltatások igénybevitelénél látok lehetőséget a kiadások csökkentésére:

- valamennyi meglévő szerződésünket felül kell vizsgálni indokoltság, díj, szolgáltatás színvonala tekintetében, (ahol indokolt ott önkormányzati szintű egységes szolgáltatási igénybevitelre kell törekedni a takarékoság és a célszerűség érdekében),
- a szolgáltatási megállapodások lehetőleg költségvetési évre szóljanak, de legfeljebb a következő költségvetés elfogadásáig terjedjenek. Ennek célja, hogy ne húzódjának át a kiadások a következő költségvetési időszakra, nem adva lehetőséget a döntéshozónak, hogy felülvizsgálja azokat,
- figyelemmel kell kísérni a közműveink fogyasztási helyeinek havonkénti felhasználási mutatóit és elemzés alapján vizsgálni kell az indokolatlan, vagy kiugró felhasználások okait,
- valamennyi költségvetési szervnél elvárás legyen az energiával való takarékoskodás akként, hogy az ne menjen a hatékonyság-, illetve az egészség rovására,
- a fejlesztéseket akként kell meghatározni, hogy azok a szolgáltatásaink minőségének javítását, kismértékű korszerűsítést és célszerűséget tartalmazzanak,
- legyen kiemelt cél a pályázatokon való folyamatos részvétel és ennek eredményessége a kiadások csökkenését eredményezze,
- az állami támogatás drasztikus csökkenését, az önkormányzat bevételi forrásainak hihetetlen szűkülését figyelembe véve, ismételten át kell tekinteni, a kötelező- és nem kötelező feladatok körét, az intézményi struktúrát, az ésszerűsítés lehetőségeit, a szolgáltatások elhagyását, vagy más módon való ellátását, illetve a térítésmentes és eddig természetesnek tartott feladatok költségesítését,
- a szolgáltatás- és árubeszerzéseknél lehetőség szerint versenyeztetni kell a vállalkozásokat a minél alacsonyabb vállalási ár elérésére, ügyelve azonban a minőségi elvárásokra.

Tisztelt Képviselő-testület!

A rendelkezésünkre álló információk alapján a törvényi előírásoknak megfelelően elkészítettük az előzőekben részletesen indokolt javaslatunkat a település 2013. évi költségvetési koncepciójára, melyben elsősorban – a központi támogatás csökkenésének ellensúlyozására - a saját bevételek növelésére javasolunk koncentrálni.

Határozati javaslat:

Nagycenk Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete az önkormányzat és költségvetési szervei 2013. évi költségvetése tervezéséhez és végrehajtásához a következő koncepcionális célokat határozza meg:

- 1. Kiemelt célként kell kezelni az önkormányzat tulajdonában álló építőtelvek értékesítését, az ezek értéknövekedéséhez szükséges közművesítést.**
- 2. Az önkormányzat adórendeleteit felül kell vizsgálni, és az adóztatás egyszerűsítése mellett egyes adótételeket emelni kell. Ez mellett fokozni kell az adóhátralékok behajtásra teendő erőfeszítéseket.**
- 3. Meg kell vizsgálni az önkormányzati vagyonra vonatkozó bérleti, haszonbérleti, használati szerződéseket, és kezdeményezni kell a díjak legalább a 2012. évi infláció mértékének megfelelő emelését.**
- 4. Meg kell vizsgálni az önkormányzat és költségvetési szervei által fogyasztóként kötött szolgáltatási szerződéseket, és keresni a fogyasztói díjak csökkentésének lehetőségeit.**
- 5. Biztosítani kell a létrehozandó közös önkormányzati hivatal működési feltételeit.**
- 6. Sikeres pályázatnyertesség esetén biztosítani kell a faluközpont és a sportlétesítmény fejlesztés projektek önkormányzati forrásigényét.**
- 7. El kell indítani a Falumúzeum létesítéséhez szükséges tervezési munkákat.**
- 8. Pályázati forrásokat kell keresni a Községháza felújításához (tetőzet, szigetelés, ablakcsere, fűtés korszerűsítés).**
- 9. Az óvodai konyha elavult berendezései cseréjéről gondoskodni kell.**
- 10. A zöldfelületek, sportlétesítmények karbantartásához használható gépet kell beszerezni.**
- 11. Elő kell segíteni az új hulladékgyűjtési rendszer kialakítását.**

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert és a jegyzőt, hogy az önkormányzat és szervei 2013. évi költségvetésére vonatkozó előterjesztés elkészítésénél a jelen koncepcióba foglalt célokat vegye figyelembe.

**Felelős: Csorba János polgármester
Percze Szilvia jegyző**

Határidő: a 2013. évi önkormányzati költségvetés előterjesztése

Kérem a T. Képviselő-testületet, hogy a határozati javaslatot legalább egyszerű szótöbbséggel fogadja el.

Nagycenk, 2012. november 15.

Csorba János
polgármester